

TEMATYKA TYGODNIA: W KOSZYKU WIELKANOCNYM

ŚWIĘCONKA

W Wielką Sobotę rano w kościele święci się pokarmy, a wieczorem także ogień i wodę. Do koszyczka wkłada się jajka, kiełbasę, chleb, sól, chrzan i baranka. Baranek jest z cukru, ciasta lub wosku. Koszyk przyozdabia się gałązkami bukszpanu i nakrywa go białą serwetką.

Błogosławieństwo pokarmów, zwane powszechnie święconką lub święconym, posiada bogatą symbolikę. Początki tego chrześcijańskiego obrzędu sięgają VIII w., natomiast w Polsce pierwsze jego praktyki odnotowano w XIV stuleciu. Najpierw święcono tylko pieczonego baranka, a więc chlebową figurkę o postaci baranka. Potem dodawano kolejno: jajka, ser, masło, ryby, olej, pokarmy mięsne, ciasto i wino. Dzisiaj w koszykach niesionych do poświęcenia znaleźć można niemal wszystko, byle było dużo i kolorowo.

SYMBOLIKA

Baranek wielkanocny z ciasta, masła lub cukru. Baranek to bardzo to ważny symbol

Wielkanocy. Symbolizuje on samego Jezusa Chrystusa, jego łagodność i

posłuszeństwo. Przedstawiany w towarzystwie czerwonej chorągiewki z krzyżem przypomina o zmartwychwstaniu Chrystusa, który pokonał grzech. Umieszczany w koszyczku ze święconką i stawiany na wielkanocnym stole. Może być wykonany z ceramiki, ale również z biszkoptowego ciasta, masła lub masy cukrowej.

Chleb we wszystkich kulturach ludzkości był i jest pokarmem podstawowym, niezbędnym do życia. Wśród chrześcijan zawsze był symbolem nad symbolami - przedstawia bowiem Ciało Chrystusa. Dlatego sporządzano specjalnie wypieczony wielkanocny chlebek, zwany „paschą”.

Sól to minerał życiodajny, dawniej posiadający moc odstraszenia wszelkiego zła. Bez soli nie ma życia. To także oczyszczenie, samo sedno istnienia i prawdy. Stąd twierdzenie o „soli ziemi” - jak to w Kazaniu na Górze powiedział Chrystus o swoich uczniach.

Wędlina zapewnia zdrowie i płodność, a także dostatek, bo przecież nie każdy mógł sobie pozwolić na ten szczególny pokarm. Kiedyś był to choćby plaster szyneczki, a od XIX w. słynna polska kielbasa.

Ser jest symbolem zawartej przyjaźni między człowiekiem a siłami przyrody, a przede wszystkim stanowi gwarancję rozwoju stada zwierząt domowych. Ser jest bowiem produktem mlecznym pochodzącym od krów, owiec i kóz.

Chrzan zawsze był starym ludowym znamieniem wszelkiej siły i fizycznej krzepy. Współdziałając z innymi potrawami, zapewniał ich skuteczność.

Ciasto do koszyka ze święconką dodano najpóźniej, jako symbol umiejętności i doskonałości - zapewne głównie jako popis domowych gospodyń. Ciasto reprezentowane było głównie przez wielkanocne baby. Warto zaznaczyć, że w koszyczku powinien znaleźć się wypiek własny, domowy, a nie kupiony w ciastkarni.

Taka była tradycja siedmiu błogosławionych darów, znana w Polsce od wielu lat.

Na święta Wielkanocne Przygotowujemy różne potrawy, zastanów się co podawane jest na Twoim stole wielkanocnym...

Malowanie jajek

Zanim przejdziemy do ćwiczenia zapoznaj się z różnymi technikami malowania jajek.

Wybierz technikę najbardziej dla siebie dogodną i spróbuj wykonać nią jajko...

Do święcenia przygotowywano specjalnie malowane jajka, nazwane w zależności od techniki zdobienia:

- kraszankami,
- pisankami,
- skrobankami,
- nalepiankami
- czy wyklejankami.

KRASZANKI

Jedną z technik zdobienia jajek jest robienie kraszaneek. Kraszanką nazywamy jajka malowane na jeden kolor.

Kraszanki - były to z reguły jajka barwione na czerwono; symboliczny kolor. Podobno, gdy Maria Magdalena dowiedziała się o zmartwychwstaniu Jezusa, w domu znalazła wszystkie jajka czerwone. Obdarowała nimi Apostołów, dzieląc się nowiną. Jajka te miały następnie zamienić się w ptaki i odfrunąć do nieba na znak zmartwychwstania. Kolor skorupki uzyskać możemy na różne sposoby. Tradycyjnie już od wielu lat barwiono je za pomocą naturalnych składników roślinnych, które dawały określony kolor:

łupiny cebuli - brązowy

kwiat nagietka - złoty, żółty

młode pędy żyta - zielony

kora dębu - czarny

sok z buraków - różowy.

Oczywiście wybrany kolor jajka można osiągnąć także używając gotowych barwników dostępnych w sklepach. Ugotowane jaja wystarczy zanurzyć w gorącej wodzie z farbą i kraszanki gotowe.

PISANKI

Pisanki - do ich wykonania konieczny jest wosk i ostro zakończone narzędzie. Ostrzem nanosi się wosk na skorupkę, a później barwi się całe jajko. W zależności od regionu używa się do tego igły zanurzonej w wosku, gorącej świecy, drucików, słomek, którymi nanosi się wosk na skorupkę jajka. Po wykonaniu tego wkłada się je do barwnika.

SKROBANKI, DRAPANKI

Skrobanki, Drapanki - jajko jest najpierw barwione w jednym kolorze, a później wyskrobywany jest na nim wzór jakimś ostrym narzędziem (igła, nożyk itp.).

Wyrazem wielkanocnej radości rodziny jest wspólna zabawa – zwana szukaniem zajaczka, czyli małej niespodzianki dla każdego.

WIELKANOCNE ZAGADKI

ZGODNIE Z WIELKANOCNYM ZWYCZAJEM
SŁODKIE UPOMINKI KAŻDEMU ROZDAJE... (ZAJĄCZEK WIELKANOCNY)

W TEN ŚWIĄTECZNY DZIEŃ
KAŻDY Z NAS SIĘ ŚMIEJE.
A WODA NIE Z NIEBA, LECZ Z WIADER SIĘ LEJE... (LANY PONIEDZIAŁEK)

CHOĆ JUŻ ŚWIĘTA BLISKO
WIATR NA DWORZE DMUCHA.
NA TALERZU, W DOMU KIEŁKUJE... (RZEŻUCHA)

W WIELKANOCNYM KOSZYCZKU
LEŻEĆ BĘDĄ SOBIE.
ZANIM JE TAM WŁOŻĘ, ŚLICZNIE JE OZDOBIĘ... (PISANKI)

ŚWIĘTA! ŚWIĘTA NADESZŁY!
WSTAWAJMY! JUŻ RANO!
PODZIELMY SIĘ JAJECZKIEM, BO DZIŚ PRZECIEŻ... (WIELKANOC)

TYLE W KOSZYCZKU LEŻY PISANEK
A POŚRÓD NICH SŁODKI... (BARANEK)

Wielkanocna Krzyżówka

Wpisz do diagramu poziomo nazwy przedmiotów widocznych na obrazkach i odczytaj pionowo rozwiązanie.

1.

2.

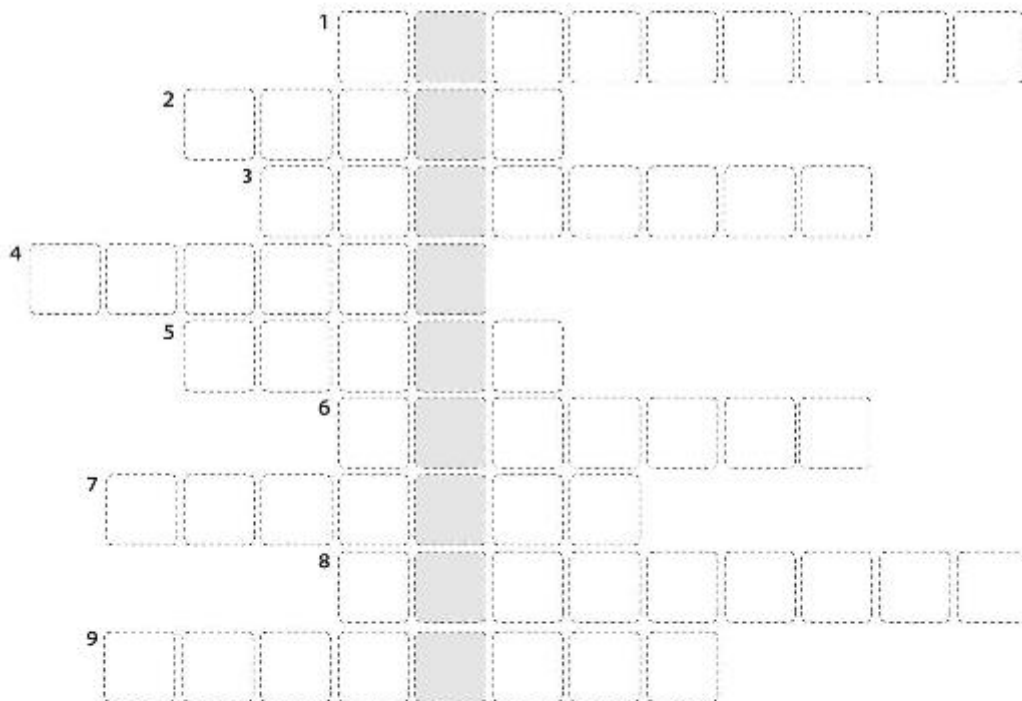
3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

PRACA PLASTYCZNA

Zajaczek ze skarpetki

<https://www.youtube.com/watch?v=wAVTm1nNFx8>

Zajaczek wielkanocny z ręcznika

<https://www.youtube.com/watch?v=bKLCYcsvE54&t=1s>

Jajko na patyku

<https://www.youtube.com/watch?v=T4zTfRhLn-c>

COLORING BOOK

